

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť B. K., T., zastúpenej advokátom JUDr. M. B., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 187/2012 a jeho uznesením sp. zn. 6 Cdo 187/2012 zo 14. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2012 doručená sťažnosť B. K. (ďalej len „sťažovateľka“ alebo „žalobkyňa 2“), ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 13 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 187/2012 a jeho uznesením sp. zn. 6 Cdo 187/2012 zo 14. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka bola spolu so svojou matkou (v texte aj „žalobkyňa 1“) v procesnom postavení žalobcov v súdnom spore o určenie vlastníctva vedenom Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 C 204/2010, ktorý rozsudkom č. k. 19 C 204/2010-96 z 8. decembra 2011 žalobu zamietol.

3. O odvolaní sťažovateľky proti tomuto rozsudku rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 19 Co 65/2012 z 26. apríla 2012 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil potom, ako sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a žiadala, aby najvyšší súd ako súd dovolací rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka odôvodnila dovolanie vadou konania spočívajúcou v odňatí jej možnosti konať pred súdom, tvrdením, že závery krajského súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, keďže nebolo vykonané nimi navrhnuté znalecké dokazovanie na zistenie pravosti podpisu žalobkyne 1) a jej nebohého manžela na kúpnej zmluve, že rozsudok je arbitrárny, a neodstránili sa ním nesprávnosti rozhodnutia okresného súdu.

Sťažovateľka v dovolaní ďalej namietala, že žalovaní nedokázali uviesť bližšie okolnosti podpisu spornej kúpnej zmluvy a vyplatenia kúpnej ceny. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky ako neprípustné.

5. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo B. K. na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, jej základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR a právo na spravodlivé prejednanie jej záležitosti zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný prostriedok nápravy zaručené v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň jej základné právo na právnu istotu zaručené čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 187/2012 a jeho uznesením č. k. 6 Cdo 187/2012 zo dňa 14. 08. 2012 porušené bolo.

2. Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 187/2012 zo dňa 14. 08. 2012 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. B. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000,- EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. B. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,50 EUR (slovom tristodvadsaťtri eur päťdesiat centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. B. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

9. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam [žalobkyňa 2) spolu so svojou matkou žalobkyňou 1)] v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 19 C 204/2010. Okresný súd rozsudkom č. k. 19 C 204/2010-96 z 8. decembra 2011 žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 19 Co 65/2012-117 z 26. apríla 2012 rozsudok okresného súdu potvrdil. K tomuto záveru dospel po jeho preskúmaní a konštatoval, že súd prvého stupňa riadne

zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Vo svojom rozsudku uviedol, že okresný súd v rozhodnutí jasne a náležite vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Za dostatočné a presvedčivé považoval odôvodnenie rozhodnutia v časti týkajúcej sa zdôvodnenia splnenia zákonných podmienok na vydržanie. Okresný súd náležite vyhodnotil sťažovateľkou navrhované dôkazy, osobitne znaleckého posudku, ktorého vykonanie uznesením zamietol. Krajský súd vo svojom rozsudku dospel k záveru, že sťažovateľka spolu so žalobkyňou 1) majú na podanej žalobe naliehavý právny záujem (rozhodnutie okresného súdu v tomto smere nebolo v podanom odvolaní spochybňované). K žalobkyňami spochybňovanej platnosti kúpnej zmluvy, na základe ktorej odporcovia nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnostiam, krajský súd uviedol, že je správny záver okresného súdu, ktorý ustálil, že v prípade pochybností o platnosti kúpnej zmluvy je v danom prípade konštatovanie, že k nadobudnutiu vlastníctva došlo zo zákona podľa § 129 a § 134 Občianskeho zákonníka po splnení zákonných predpokladov, ktoré aj náležite vyhodnotil. Sťažovateľka podala vo veci dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 187/2012 zo 14. augusta 2012 odmietol.

11. Sťažovateľka za porušenie ňou (v bode 1 tohto uznesenia) označených práv považuje konanie a rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý neodstránil protiprávny stav navodený rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, s ktorými sa stotožnil a podané dovolanie odmietol napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné podmienky.

12. Ústavný súd uvádza, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru

(I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

13. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00), tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

15. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 187/2012 zo 14. augusta 2012, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky, pričom nezistil skutočnosti, ktoré by signalizovali svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa dôvodmi sťažovateľky zaoberal a náležite sa s nimi vysporiadal. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia predovšetkým konštatoval, že smeruje proti

takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto vylúčil prípustnosť dovolania podľa § 238 OSP. V ďalšom sa preto zaoberal prieskumom prípustnosti dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 OSP, pričom nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania ani podľa tohto ustanovenia. Sťažovateľka vo svojom dovolaní namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to nevykonaním navrhnutého znaleckého dokazovania a nedostatočným odôvodnením rozsudkov okresného súdu a krajského súdu.

16. Ústavný súd z obsahu rozhodnutia najvyššieho súdu zistil, že nejde o svojvoľné a arbitrárne rozhodnutie, ako to vo svojej sťažnosti tvrdí sťažovateľka, a krajským súdom aplikované právne a skutkové závery, s ktorými sa najvyšší súd stotožnil, nie sú v takom rozpore s vykonaným dokazovaním, ktoré by mohli prípadne zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku najvyššieho súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

17. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 187/2012 zo 14. augusta 2012 je preto ústavne akceptovateľné a medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že by mohlo dôjsť prípadne k ich porušeniam, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08, I. ÚS 76/2010) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných

práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

19. Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

20. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že ide o články ústavy, ktoré majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011) a neformulujú žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, porušenie ktorých by ústavný súd mohol vysloviť v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti (priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2013